AB’de Cinsel Yönelim

lgbti.org/abde-cinsel-yonelim/

Cinsel yönelim kavramı hukuki metinlerde standart bir açıklamadır. Cinsel yönelim ayrımcılığı genellikle insan hakları konusu olarak görülür; kendi başına hiç kullanılmasa da ırksal, etnik ve cinsel bazlı ayrımcılık kavramları çerçevesinde belirtilmiştir.

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Sözleşmesi ve bu sözleşmede belirtilen diğer temel insan haklarını koruyan maddeler genellikle ana referans noktasını oluşturur. “Cinsel yönelim” kavramı bu sözleşmede açıkça belirtilmese de AB bu konuda çok yol kat etmiştir. Üye ve aday ülkeler üzerinde Avrupa’nın iki yasama organı kritik öneme sahiptir: Avrupa Birliği (Konsey ve Parlamento) ve Avrupa Konseyi (Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi).

Avrupa Birliği

AB’yi oluşturan anlaşmalar, cinsel yönelime karşı ayrımcılıkla savaşmada AB’yi etkin kılmak amacıyla Amsterdam Anlaşmasıyla yeniden düzenlenmiştir. 1 Mayıs 1999 günü 13. madde yürürlüğe girmiştir: “Konsey, Komisyonun teklifi üzerine ve Avrupa Parlamentosuyla istişare içinde cinsiyet, ırk ve etnik köken, dini inanç, yaş ve cinsel yönelime ilişkin yapılan her türlü ayrımcılığa karşı harekete geçebilir.”

Bu anlaşma şimdiye kadar cinsel yönelim kavramından bahseden ve koruyucu önlem alan ilk uluslararası anlaşmadır.

2000 yılında Konsey, işe almada her türlü dini inanç, engellilik, yaş ve cinsel yönelim bazlı ayrımcılığı yasaklayan ve istihdamda eşit muameleyi öngören genel bir Çerçeve Planı’nı (2000/78/EC 27 Kasım 2000) benimsemiştir. Bu Çerçeve Planı üye ülkeleri yasal olarak bağlarken, aday ülkelerin de Birliğe katılmadan önce yasal düzenlemelerini yürürlüğe koymalarını zorunlu kılmaktadır. AB İnsan Hakları Sözleşmesi, AB’nin temel insan haklarını oluşturmaktadır ve 2000 yılının Aralık ayında Nice’de imzalanmıştır. Bu sözleşme, bağlayıcı bir metin değildir ama AB’nin insan haklarına bakışını ele alması bakımından önemlidir. Açıkça ifade edilen ayrımcılık karşıtı 21. maddenin birinci fıkrası lezbiyen, gey,biseksüel, trans ve interseksüeller için önemlidir: “Cinsiyet, ırk, renk, etnik veya sosyal köken, kalıtımsal özellikler, dil, din veya inanç, siyasi veya başka herhangi bir görüş, bir ulusal azınlığın üyesi olma, doğum, yaş veya cinsel yönelim gibi herhangi bir nedenle ayrımcılık yapılması yasaktır.”

Avrupa Parlamentosu insan hakları ve cinsel yönelim hakkında bağlayıcı olmayan birçok yasa çıkarmıştır. İlki 1984’te çıkan yasa, cinsel yönelim temelli işten çıkarmaya son veren bir yasa özelliği taşır. 1999’da Komisyon’dan “üyelik müzakerelerinde eşcinsellere karşı ayrımcılığın yapılıp yapılmadığına ilişkin soru sorulması” istenmiştir.

Avrupa Birliği genişleme sürecinde de 1998 yılında Parlamento bir yasa geçirerek “ **LGBTİ** insan haklarını yasama ve yürütme yoluyla ihlal eden ülkelerin üyeliğe alınmasına itiraz edileceği” belirtmiştir.

Ocak 2006’da Parlamento, homofobi üzerine bir yasa geçirerek; Avrupa Birliği üye ve aday devletlerin ve Avrupa Birliği kurumlarının cinsel yönelim temelli ayrımcılığa son vermesini,homofobi ve transfobiyi kınayan yasalar çıkarmasını teşvik etmiştir.

AB genelindeki güncel gelişmeleri **ILGA-Europe**`un websitesinden takip edebilirsiniz.